

Kronika 1996

OBSAH

Samospráva mesta	2
Štátna správa	4
Významné návštevy	5
Činnosť podnikov a ich podiel na živote obce	6
Výstavba a zmeny charakteru mesta	8
Školstvo	8
Kultúra	9
Cirkevný život	11
Telovýchova a šport	11
Počasié a jeho osobitosti	12
Rôzne	13

Samospráva mesta

V rámci samosprávy v roku 1996 popri plnení úloh vyplývajúcich zo zákona o Obecnom zastupiteľstve dominovali i úlohy ďalšieho rozvoja mesta. Avšak i naďalej pretrvávali problémy s finančným naplnením mestskej pokladne.

Vedome si týchto priorit, Mestské zastupiteľstvo na svojich zasadaniach prejednávalo tieto záväzné otázky.

V mesiaci február MsZ hodnotilo výsledky hospodárenia mesta za rok 1996, ktorý bol vyrovnaný v príjmovej i výdavkovej časti, predstavoval sumu 57 mil. 302 tis., čo znemožnilo pokračovať v stavebných prácach na dokončení takých dôležitých stavieb ako Dom kultúry a autobusová stanica.

Súčasne s hodnotením minulého roku i prípravou nového rozpočtu bolo posudzované hospodárenie v Technických službách, Mestskom kultúrnom stredisku a v spoločnostiach Centrál, Svilad, Dukla – AIR. Poslanci zaviazali konateľov spoločnosti s majetkovou účasťou mesta a riaditeľov Technických služieb a Mestského kultúrneho strediska predkladať výsledky hospodárenia štvrťročne do Mestskej rady a polročne na rokovania Mestského zastupiteľstva.

V priebehu schôdze poslanci ďalej schválili novelizované všeobecné nariadenie mesta o dani z nehnuteľnosti za rok 1996, zobrali na vedomie informatívne správy o stave a úrovni trestnej činnosti a verejného poriadku v uplynulom roku, ako aj ukončenie likvidácie podniku Duklastav vyhlásením konkurzu.

V uznesení vyjadrili súhlas s odpredajom nehnuteľnosti bývalého podniku Duklastav, dvojgaráži na sídlisku Dukla, budovy štátneho okresného archívu a lietadla Dukla – air v cenách stanovených súdnoznaleckým ocenením. Takto získané prostriedky sú súčasťou rozpočtu, prostredníctvom ktorého mesto realizovalo 12 akcií rozvojového programu.

K 31.12.1995 celkový majetok mesta predstavoval hodnotu 631 098 647,-Sk, z toho pozemky v hodnote 54 678 015,-Sk.

V mesiaci jún na II. zasadaní MsZ poslanci vyhodnotili pripomienky a požiadavky orgánov, organizácií, občanov a schválili aktualizácie územného plánu sídelného útvaru mesta Svidník.

Posúdili vývoj podnikateľských aktivít na území mesta. V meste v tomto roku bolo evidovaných 486 podnikateľských subjektov, čo je nárast oproti vlaňajšku o 146. Naďalej absentujú niektoré druhy služieb, napr. servis výpočtovej techniky, registrovaných pokladníc, kníhkupectvo a pod.

Na XIII. zasadaní MsZ v mesiaci september poslanci prerokovali výsledky hospodárenia mestskej samosprávy, organizácií riadeným mestom a spoločností s účasťou mesta za prvý polrok 1996. Príjmy boli splnené na 49 percent zo schváleného ročného rozpočtu. V príjmovej oblasti boli splnené všetky položky až na poplatky za predaj alkoholických nápojov a tabakových výrobkov.

Výdavky za I. polrok boli splnené na 46 percent, čím bol zabezpečený rýchlejší rast príjmov oproti výdavkom. Výdavky boli časovo plnené v súlade s rozpočtom mesta.

Zastupiteľstvo schválilo odpredaj pozemku pre Soc. poisťovňu par. č. KN vo výmere 1737 m² za cenu v zmysle znaleckého posudku – cenovej mapy 232,-Sk/m². Na kúpenom pozemku nachádzajúcom sa medzi budovou odborov a domom Jednota sa má postaviť

administratívna budova. Poslanci súhlasili s predajom 7 pozemkov na výstavbu garáží na sídlisku Dukla za dohodnutú cenu 108 korún za m² a 16 pozemkov na sídlisku Utra za dohodnutú cenu 370,-Sk/m². Na Mestskom úrade bolo v roku 1996 zaregistrovaných 470 žiadostí o výstavbu garáží. Mestské zastupiteľstvo na svojom 14. zasadnutí ako prioritnú otázku posúdilo koncepciu rozvoja bývania v meste do roku 2010. V našom meste sa aj napriek intenzívnej bytovej výstavbe do roku 1990 nepodarilo dosiahnuť štandard bývania 307 bytových jednotiek na 1000 obyvateľov, čo je slovenský priemer 3,26 obyv./byt. V súčasnom období je bývanie obyvateľov mesta riešené v 3 412 bytových jednotkách.

Z toho: v obytných domoch :

- obecných	1 876 b. j.
- družstevných	888 b. j.
- rodinných domoch	651b. j.

Veková štruktúra bytov:

- do roku 1919	12 b. j. (0,4%)
- 1920 – 1960	178 b. j. (5,2 %)
- 1961 – 1995	3 222 b. j. (94,4%)

Ku koncu r. 1995 malo mesto 12 530 obyvateľov, čo predstavuje 272 bytov na 1 000 obyvateľov (3,67 obyv./byt). Kým v 70-tych rokoch bol priemerný ročný príspevok cca 150 bytov ročne, za obdobie 1991 -1995 sa v meste postavilo len 211 bytov. Z toho do 31.12.1993 209 bytov a po tomto termíne len 2 byty. Tento stav bol zapríčinený absenciou štátnej bytovej politiky po roku 1990, zmenami ekonomiky a prudkým nárastom cien stavebných prác a materiálov.

Z predloženej koncepcie vyplýva, že do roku 2010 by malo žiť v meste 16 tis. obyvateľov. Dovtedy bude potrebné postaviť 1 309 bytov. Pri súčasných cenách stavebných prác a materiálov sa cena bytu v hromadnej bytovej výstavbe pohybuje okolo jedného milióna korún, rodinné domy 1,5 – 2 mil. korún, podkrovné byty by stáli záujemcu 0,7 mil. korún. Na rozvoji bývania z hľadiska financovania sa bude podieľať štát, ale súčasne i mesto a rozhodujúcou mierou občania. Nové formy výstavby by sa mali odskúšať na zateplení a výstavbe podkrovných bytov na bytovom dome D 33 na Ul. čs. armády, ktoré mesto plánuje realizovať v roku 1997.

Na mestskom úrade sa eviduje 512 žiadostí na pridelenie bytu.

Druhým záväzným bodom rokovania MsZ bola novelizácia všeobecného záväzného nariadenia mesta o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov. Zo schválenej novelizácie vyplýva, že pri cene 20 tis. korún kupujúci musí uhradiť pri podpísaní zmluvy o prevode vlastníctva bytov a pozemku v hotovosti plnú čiastku. Keď čiastka bude presahovať 20 tis. korún, zostatok bude splácať v pravidelných mesačných bezúrokových splátkach do troch rokov odo dňa podpísanej zmluvy. Ak kupujúci zaplatí v hotovosti celú sumu pri podpise zmluvy, bude mu poskytnutá zľava 10%. Kupujúcemu sa poskytuje zľava 20% z celkovej ceny bytu a pozemku, v prípade kúpy bytov a pozemkov všetkými nájomníkmi vchodu. Za hotovosť sa považuje aj dlhopis Fondu národného majetku SR v hodnote 9 tis. korún. Pri úhrade dlhopismi sa budú dlhopisy brať len do výšky ceny bytu, pričom násobok hodnoty dlhopisov nesmie prekročiť cenu bytu a pozemku. Na zaplatenie kúpnej ceny bytu

môže občan použiť nielen svoj dlhopis, ale aj dlhopisy, ktoré získa od blízkych osôb, napríklad manžel od manželky a naopak rodič od svojho dieťaťa a naopak.

Na poslednom tohtoročnom zasadnutí MsZ schválilo rozpočet mesta na rok 1997 ako vyrovnaný v príjmovej a výdavkovej časti v celkovej čiastke 33 185 000 Sk. Do rozpočtu mesta by sa malo v r. 1997 získať na dani z príjmu fyzických osôb 10 mil. 890 tis. Sk, z príjmu právnických osôb 1 mil. 960 tis. Sk, cestnej dane 770 tis. Sk, dane z nehnuteľnosti 2 mil. 600 tis. Sk, za psa 30 tis. Sk, predaja alkoholických nápojov a tab. výrobkov 560 tis. Sk, príjmy z prenájmu pozemkov 200 tis. Sk a z prenájmu budov 300 tis. Sk. Najviac finančných prostriedkov do rozpočtu mesta by sa malo získať z predaja budov a to 12 mil. Sk a z predaja pozemkov 300 tis. Sk.

Vo výdavkovej časti rozpočtu najviac finančných prostriedkov sa vynaloží na rozvojový program 17 mil.259 tis. Sk, splácanie úrokov a ostatných platieb 11 mil. 560 tis. Sk, tovary a ďalšie služby 6 mil. 181 tis. Sk, príspevky organizáciám Technické služby 6 mil. Sk, Mestské kultúrne stredisko 3 mil. Sk a na platby pracovníkov Mestského úradu sa vynaloží 5 mil. 595 tis. Sk.

Mestské zastupiteľstvo pri príležitosti 50. výročia založenia Nemocnice s poliklinikou v našom meste schválilo udelenie Ceny mesta Svidník týmto bývalým i súčasným zamestnancom, ktorí sa svojou čestnou prácou zaslúžili o rozvoj zdravotníctva:

MUDr. Miron Pribula – in memoriam

MUDr. Vasil Gmitterko – in memoriam

MUDr. Aladár Šalata, CSc.

Doc. MUDr. Fridolín Závorský

MUDr. Dezider Pusztay

MUDr. František Marcinko

Jozef Gregor

Anna Lukešová

Michal Kalinák

Nemocnica arm. gen. Ludvíka Svobodu vo Svidníku.

Štátna správa

Najaktuálnejšou zmenou v roku 1996 v štátnej správe bolo delenie či nedelenie už i tak malého svidníckeho okresu v rámci vládou SR navrhnutého zákona o územno-správnom členení. V navrhnutom zákone sa počítalo s vytvorením okresu Stropkov v rámci terajšieho okresu. A tak po rôznych diskusiách a návrhoch sa to stalo skutočnosťou, keď Národná rada schválila 22.3.1996 zákon o územno-správnom usporiadaní SR, pričom medzi 79 okresov na Slovensku zaradilo aj nový okres STROPKOV, ktorý vznikol vyčlenením z okresu Svidník. Obidva okresy patria pod Prešovský kraj v rámci 8 novovzniknutých krajov. Zákon NR SR č. 221/96 O územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky nadobudol účinnosť vydaním 24. júla 1996. Nariadením Vlády SR z 13. augusta 1996 bol vydaný zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy. Novým územným usporiadaním pod okres Svidník bude spadať 66 obcí a mesta Svidník a Giraltovece s celkovým počtom obyvateľov 32 tis. 982. Mesto Giraltovece a 10 obcí z matričného obvodu bolo vyčlenených

z okresu Bardejov. Za prednostu Okresného úradu vo Svidníku bol vládou vymenovaný Ing. Ľubomír Lacko. Následne prednosta okresného úradu menoval týchto vedúcich odborov OÚ:

JUDr. Ján Grega – odbor všeobecnej vnútornej správy

Ing. Pavol Bakalár – odbor živnostenský a ochrany spotrebiteľa

Ing. Pavol Mihaľ – odbor požiarnej ochrany – náčelník

Ing. Ivan Kurilec - odbor civilnej ochrany obyvateľstva

Ing. Jaroslav Tiško- odbor životného prostredia

Jozef Fejko – odbor financií

Ing. Ján Andrejko – odbor pozemkový, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva

MUDr. Michal Zozulák – odbor štátnej veterinárne starostlivosti

JUDr. Ján Škrab – odbor soc. vecí

Mgr. Peter Zajac – odbor školstva a kultúry

Ing. Pavol Kráľ – odbor katastrálny

Ing. Miron Mikita – odbor regionálneho rozvoja

Ing. Ján Podhajecký – odbor bytovej politiky

Mgr. Jana Keselicová – odbor organizačný

Ladislav Džogan – správa vnútornej prevádzky

Zástupcami prednostu Okresného úradu sa stali: Ing. Ján Podhajecký a Ján Kolečava,

Pôsobnosť štátneho okresného archívu vo Svidníku bola Ministerstvom vnútra stanovená pre okresy Svidník a Stropkov.

Významné návštevy

24. januára 1996 navštívili okres a mesto čelní predstavitelia Združenia robotníkov Slovenska – podpredseda NR SR a predseda Ústrednej rady ZRS Ján Lupták, minister výstavby a verejných prác Ing. Mráz a minister pre správu a privatizáciu národného majetku Ing. Peter Bisák. Počas svojej návštevy v našom meste podpredseda NR SR navštívil odevný závod SVIK – GRUPPO GFT, kde besedoval so zástupcami odborov a manažmentom závodu. Minister pre správu a privatizáciu národného majetku sa stretol s podnikateľmi v hoteli Hoges a minister výstavby a verejných prác besedoval s poslancami mestského zastupiteľstva za ZRS a vedením MsÚ.

V priebehu dvojhodinového pracovného rozhovoru zástupca primátora Ing. Michal Bartko podrobne informoval host'a o ekonomickej a sociálnej situácii v okresnom sídle. Zdôraznil, že nie je vo finančných možnostiach mesta dokončiť objekty rozostavanej komplexnej bytovej výstavby, dom kultúry a autobusovú stanicu v plnom rozsahu. Pán minister napokon prisľúbil, že urobí všetko pre vyrovnanie dlhu štátu voči Bardejovským pozemným stavbám, a. s. 4 milióny korún za vykonané práce na IV. ZDŠ a inžinierskych sieťach naposledy dokončeného kultúrneho domu, autobusovej stanice, na výstavbu bytov v štátnom rozpočte nie sú financie a zrejme ani v ďalších rokoch nebudú.

Počas spomienkových stretnutí pri príležitosti 52. výročia Karpatsko-duklianskej operácie a Dňa obetí Dukly zavítali do nášho mesta a okresu predstavitelia Zväzu protifašistických bojovníkov SR na čele s predsedom gener. v. v. Ing. Jánom Husákom, delegácia vlády, ktorú viedol štátny tajomník Ministerstva obrany SR Jozef Gajdoš, náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálporučík Mojmir Hergovič a zástupca generálneho

štábu Armády Českej republiky Jiří Martinek. Tohto stretnutia sa zúčastnili vojenski prídelenci Českej republiky, Ruskej federácie, Ukrajiny a Poľska. Pri tejto príležitosti prišiel do mesta aj čestný občan Svidníka 78 ročný generálmajor Oldřich Kvapil.

Pietne akty pri Pamätníku sovietskej armády, soche armádneho generála Ludvíka Svobodu a Pamätníku československých vojakov dali dôstojný priebeh, ktorý pán prezident ocenil vo svojom liste adresovanom Svidníckej radnici v tomto znení:

„Vážený pán primátor, náčelník Vojenskej kancelárie prezidenta SR generálporučík Hergovič ma informoval o veľmi dôstojnom priebehu spomienkového stretnutia pri príležitosti 52. výročia Karpatsko-duklianskej operácie vo Vašom meste. Za podiel na úspešnom priebehu osláv Vám i Vaším spolupracovníkom, ako i občanom mesta vopred ďakujem.“

S pozdravom

Michal Kováč.

Činnosť podnikov a ich podiel na živote obce

Po prvýkrát pod názvom Potravinárske strojárne a. s. Svidník sa zúčastnili brnenských veľtrhov konajúcich sa od 5. do 9. marca zástupcovia bývalého š. p. SPP. Vo výstavných priestoroch si mohli vystavovatelia i hostia pozrieť pivný tank v objeme 500 l a to vo výstavnej časti PIVEX. V pavilóne veľtrhu IBUKON svidnícki strojárni vystavovali dva exponáty rezacích a miešacích pultov RMR 120 a rezačku mäsa RM 160.

V poradí tretiu lekárňu vo Svidníku otvorila spoločnosť UNICOM s. r. o. Spolumajiteľmi lekárne sú PhMr. Zina Zozuláková, PhMr. Eva Paraničová, PhMr. Darina Kačicová a jej vedúcou je PhMr. Tatiana Mikitová.

Ortopedické oddelenie Svidníckej nemocnice operáciou pacientov s použitím umelej kĺbovej náhrady na bedrových kĺboch sa priblížilo k vyšším zdravotníckym zariadeniam. 6. a 9. marca boli na tomto oddelení po prvýkrát v histórii svidníckej nemocnice vykonané tieto operácie za prítomnosti špičkového odborníka primára MUDr. Kľoča z ortopedického oddelenia v Prešove. Pri náročných operáciách bola nutná úzka prítomnosť primára chirurgického odd. MUDr. Marčišina J., primára odd. ARO MUDr. Ladislava Sabanoša a primára ortopedického odd. MUDr. Jozefa Breznoščáka, ako aj ich spolupracovníkov. Obidve pacientky, 82 – ročná zo Šapinca a 68 ročná z Hrabovčika, už na druhý deň pomocou barly sa začali pohybovať.

Na tom istom oddelení vykonali prvé dve artroskopické vyšetrenia kolien za pomoci novej špeciálnej optiky, ktorá je umiestnená v hrubšej ihle. Pomocou nej možno prezrieť celý kĺb bez chirurgického otvárania. Špeciálnym nožom možno vybrať meniskus a odobrať časť kĺbu na vyšetrenie. Prvé operácie Laparoskopom urobili lekári aj na gynekologicko-pôrodnickom oddelení, ktoré vedie primátor MUDr. František Marcinko. Laparoskopom sa robia operácie vaječníkových cýst, mimomaternicové tehotenstvo, zrasty, sterilizácia a ďalšie. Vďaka tejto technike mnohí pacienti z nášho okresu už nebudú musieť cestovať na vyšetrenia a zákroky do Prešova a Košíc.

Bardejovská firma Ekomido otvorila na sídlisku UTRA značkovú predajňu DAEWOO.

Od 1. apríla 1996 došlo k výmene riaditeľa pobočky VÚB a. s. vo Svidníku. Riaditeľom sa stal Ing. Milan Sušina, ktorý na tomto poste vystriedal Ing. Dagmar Marejehovú.

Vyššie 400 tis. korún stáli renovačné práce, ktoré prebiehali na budove gymnázia. Miestna stavebná firma KOTEX opravila strechu nad telocvičňou, natrela strechu, fasádu z Komenského ulice. Popri týchto úpravách nový náter dostali aj tri školské triedy, kuchyňa a jedáleň.

Rozsiahlou rekonštrukciou prešiel svidnícky dom dôchodcov, ktorý minulú jeseň oslávil 30. výročie od svojho zriadenia. Donedávna jeho obyvatelia žili v skromných bytových podmienkach. Pre asi 20 starčekov a stareniek bolo na konci + WC a kúpeľňa. Zásluhou r. Domu dôchodcov JUDr. Milana Hudáka, ktorý na ministerstve práce a soc. vecí SR vybavil 4 milióny korún, svidnícka firma Drustav vymenila pôvodné okná za plastové a v každej obývacej bunke vybudovala moderné sprchovacie kúty s umývadlami a WC. V domove majú obyvatelia pravidelnú zdravotnú starostlivosť, stomatológ ordinuje každý týždeň, prichádza k nim aj holič a kaderník. V pracovni sa všetkým perie posteľná bielizeň a oblečenie. V novej časti budovy je v prevádzke rehabilitačné zariadenie. V domove majú miestnosť vyhradenú pre bohoslužby, kde sa schádzajú veriaci rôznych vierovyznaní. Šesťčlenný personál kuchyne varí, čo navrhne stravovacia komisia z radov obyvateľov. Aj keď výška dôchodku je u niektorých obyvateľov nižšia ako náklady na pobyt, každý z nich dostáva mesačne vreckové minimálne 441 korún na životné prilepšenie. Kinosála s kapacitou 120 miest slúži na organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí, o 120 obyvateľov sa s láskou k nim stará 54 členný personál.

Koncom júla otvoril podnikateľ zo Slovenského N. Mesta Ing. Jaroslav Ostrožovič v nákupnom centre na sídlisku UTRA predajňu, ktorá ponúka popri rôznych druhoch sladkých, suchých či polosuchých vín aj vína v dojčenskom balení. Predaj je spojený s ochutnávkou lahôdkového vína TOCCATO 2dcl/12 Sk, suchého TOKAJERA a polosuchej Frankovky modrej.

Po takmer dvojročnej pauze, keď v meste nefungoval ani jeden kozmetický salón, pani Irena Labantová sa rozhodla zriadením kozmetického salóna IRJS vyjsť v ústrety ženám, pre ktoré takéto služby v našom meste chýbali.

Vojenské múzeum vo Svidníku navštívilo od začiatku roka už vyše 10 tis. ľudí nielen zo Slovenska, ale i zo zahraničia. Múzeum počas roka prešlo rozsiahlou reinštaláciou. Jej výsledkom je nová podoba a rozšírenie najmä vojensko-historickej expozície. Vynovená a doplnená expozícia podrobnejšie sprehľadňuje vojenské dejiny vo východnom regióne v rokoch 1911-1945. Bohatá fotodokumentácia z oboch svetových vojen viac približuje veľký podiel Červenej armády pri oslobodzovaní Slovenska a porážke fašizmu v Európe.

Vojenské múzeum v našom meste obhospodaruje v súčasnosti muzeálny fond, ktorý má vyše 20 tis. rôznych dokumentov a predmetov. Popri hlavnom objekte vo Svidníku a vojenských cintorínoch na DUKLE a vo SVIDNÍKU sa stará o 66 rozmerných vojenských exponátov, inštalovaných v teréne v dĺžke 20 kilometrov.

10. až 17. novembra 1996 sa v našom meste uskutočnili 6. Svidnícke predvianočné výstavné a predajné trhy. Toto podujatie pre naše okresné sídlo získava čoraz viac na význame. Tri dni ponúkania a predávania tovaru najrozličnejšieho druhu sa už stali

samozrejmom súčasťou jesenného koloritu mesta. Z roka na rok stúpa počet vystavovateľov i predávajúcich. Podobne ako vlani, aj tentoraz sa predávali tovary nižších cenových relácií.

Začiatkom decembra v Mirbachovom paláci v Bratislave sa uskutočnil XXI. ROČNÍK celoslovenskej súťaže vo viazaní a aranžovaní kvetov. Naše mesto na nej reprezentovala Agáta Ľubocká – pracovníčka kvetinárstva VIRIDIS. Pani Ľubocká z 22 súťažiacich získala 2. cenu v disciplíne väzby samorastov.

Výstavba a zmeny charakteru mesta

Začiatkom roka sa v regionálnej tlači objavili články odborníkov, ktorí na základe dlhodobých výskumov vyslovili názor, že v našom regióne i v katastri mesta sú lokality, v ktorých sa nachádzajú termálne pramene s liečivými účinkami na ľudský organizmus. Údajne ich možno využívať na liečebné procedúry pri chorobe zvanej psoriáza. Najbližšie podobné pramene sa vyskytujú až v Izraeli. Posledné geotermické prieskumy ukazujú, že liečivá voda nachádzajúca sa v hĺbke okolo 2 500 m dosahuje teplotu až 135 stupňov Celzia.

Začiatkom mája slávnostne otvorili nové priestory Okresného a Obvodného úradu práce, ktoré sa nachádzajú v trojpodlažovom krídle Domu kultúry. Po odkúpení tohto priestoru v priebehu 2 rokov nákladom 13 mil. korún zrealizovali Bardejovské pozemné stavby toto zaujímavé stavebné dielo.

V októbri bola nákladom 1 mil. 220 tis. korún vynovená fasáda a oplotenie osvetového strediska Podduklianského.

Školstvo

Od 1. januára sa IV. Základná škola zaradila ako prvá v okrese medzi samosprávne školy. Najdôležitejšou úlohou pri prechode škôl na právnu subjektivitu je vyriešenie presunu optimálnej časti kompetencií zo zriaďovateľa na školu. Táto škola zamestnáva 39 pracovníkov, z toho 26 výchovno-vzdelávacích.

Na začiatku šk. roka 1996/97 prednosta Okresného úradu Ing. Ľubomír Lacko odvolal doterajších riaditeľov I., II. a III. Základnej školy a na ich miesta vymenoval PaedDr. Helenu Lacovú, Mgr. Mikuláša Kokoša, Mgr. Jana Baču. Ešte pred prázdninami došlo k zmenám na ďalších riaditeľských postoch, keď Ing. Jaroslava Pisančíka, riaditeľa SOUS vystriedal Ing. Ján Kosar, Obchodná akadémia zložená z jednej triedy 2. ročníka a dvoch tried 1. ročníka sa osamostatnila, opustila priestory SPŠO a nasťahovala sa do voľných tried II. Základnej školy. Jej riaditeľom sa stal doterajší riaditeľ SPŠO PhDr. Peter Riško a na jeho miesto postúpila bývala zástupkyňa riaditeľa Ing. Anna Opavová.

Vo veľkej zasadačke OÚ vo Svidníku bol slávnostne otvorený akademický školský rok 1996/97 bakalárskeho štúdia Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach so sídlom vo Svidníku. Odbor technológie a tvorby odevov navštevuje v druhom ročníku 19 študentov. Škola má sídlo v SOU – odevnom. Vzhľadom na to, že v tomto školskom roku nastúpilo do 1. ročníka 52 poslucháčov a v učilišti také veľké posluchárne nie sú, ved. katedry Ing. Katarína Popovcová sa dohodla s prednostom OÚ Ing. Ľubomírom Lackom, aby istý čas boli prednášky vo veľkej zasadačke OÚ a niektoré odborné cvičenia v SOU strojárskom.

Začiatkom školského roka si pripomenulo jubilejné 15. výročie svojho vzniku SOU – strojárské. Na oslavách tohto výročia sa okrem žiakov a učiteľov zúčastnil aj podpredseda NR SR Ján Ľupták, vedúci úradu Ministerstva poľnohospodárstva SR Ing. Roľko, zástupcovia Krajského úradu z Prešova J. Bača a Ing. Vojčík, ako aj zástupca primátora mesta Ing. Bartko.

Základná umelecká škola nadviazala na úspechy z predchádzajúcich rokov. Vynikajúci úspech dosiahli 8-ročný Martin Čuchta a 9-ročný Michal Hudák v medzinárodnej súťaži výtvarných prác detí v maďarskej Zanke “ Rainbow 96“, do ktorej mladí výtvarníci zo 48 krajín sveta poslali 13 000 malieb. Z tohto počtu prác medzinárodná porota niektoré ocenila zlatou medailou 96, z čoho 12 pochádzalo zo Slovenska. Ďalších 16 Slovákov získalo strieborné medaily, z nich udelili žiakom našej školy: 10 ročnej Kataríne Žakovej, 7-ročnej Petre Čepovej a 9-ročnej Alexandre Stupákovej. Bronzová medaila sa ušla 9-ročnému Matejovi Stupákovi.

Kultúra

19. januára sa zapísal do histórie nášho okresného mesta ako Deň oslobodenia. Tohtoročné 51. výročie si občania nášho mesta a jeho predstavitelia pripomenuli pietnymi aktmi, kultúrnymi podujatiami a športovými aktivitami.

V rámci kultúrnych podujatí bol otvorený 22. ročník divadelného festivalu, na ktorom vystúpili divadelníci zo Spišskej Novej Vsi s komédiou “Rum“ a detské publikum potešili rozprávkovou hrou “Pipi dlhá pančucha“. Herci z prešovského divadla Alexandra Duchnoviča sa predstavili milovníkom divadla hrou “Krvavá svadba“.

Pri príležitosti tohto výročia v zmysle štatútu mesta Mestské zastupiteľstvo udelilo Cenu mesta folklórnemu súboru Makovica a speváckej dvojici bratov Štefanišinovcov .

Makovica je najvyspelejším umeleckým kolektívom nášho mesta a okresu. Jeho zriaďovateľom je Regionálne kultúrne stredisko vo Svidníku. Vedúcou súboru je PhDr. Mária Pajzinková, programový vedúci je Milan Vaňuga, hudobnú zložku vedie Mária Vaňugová a vedúcou speváckej zložky je Kamila Čižmárová. Tento súbor absolvuje ročne okolo 40 vystúpení doma i za hranicami republiky. Aj v tomto roku absolvovali turné vo Francúzsku a jej vystúpenia mali veľký úspech, keď na folklórnom festivale v Port Sour Saone získali hlavnú cenu v konkurencii vyspelých súborov z Beninu, Turecka, Ukrajiny, Bosny a Hercegoviny a Portugalska. Makovičania s úspechom vystupovali aj v ďalších pekných francúzskych mestách.

Občania nášho mesta bránia Štefanišinovci patria medzi popredných interpretov ľudových piesní podduklianských, Ján je vedúcim HS na MsÚ vo Svidníku. Účinkujú na rôznych podujatiach nielen v našom meste, ale aj na rôznych slávnostiach a festivaloch. Z okr. prehliadok Makovická struna sa šesťkrát kvalifikovali do finále súťaže. Svoj doteraz najväčší úspech zaznamenali vlani v decembri, keď sa v bardejovskej hale stali laureátmi Makovickkej struny. Sú aj dlhoročnými členmi súboru Makovický holos, ktorý v tomto roku oslávil 10. výročie svojho vzniku.

Súbor Makovický holos pracuje pri Mestskom kultúrnom stredisku a Okresnej rade Zväzu Rusínov – Ukrajincov Slovenska vo Svidníku. Za 10 rokov existujúcej skupiny sa v radoch spevákov a hudobníkov vystriedalo veľa ľudí oddaných folklóru akými sú Anna Kopčová, Anna Vaňková, Anna Prokopová, Ivan Rudý, Peter Zakuťanský, Michal

Bieloruský, Ing. Michal Bartko, Michal Hanin, Ján Micenko, Mária Labiková, Jarmila Miňová, Ing. Milan Cocuľa, Stanislav Jacko, Ľudmila Švedová, Mária Matvejová, Ján Božík, Sergej Gergeľ a Vladislav Duleba. Za svoju desaťročnú prácu bola súboru udelená Cena primátora mesta Svidník.

V štátnom múzeu ukrajinsko-rusínskej kultúry vo Svidníku dňa 15. marca 1996 bola sprístupnená výstava výtvarných diel mladého svidníckeho výtvarníka akademického maliara Pavla Michaliča pod názvom „výber 91-96“, ktorú predstavujú olejomaľby, serigrafie a kresby. Doteraz zrealizoval 6 samostatných výstav a zúčastnil sa na 18 kolektívnych prezentáciách. Svojou tvorbou sa Pavol Michalič predstavil v Bratislave, v Nitre, v Žiline, v B. Bystrici a v Košiciach, v zahraničí v českých mestách Havlíčkov Brod, Pardubice, Havířov, v španielskych Codaguésse, v Barcelone a nemeckom Bad Nemstade.

V dňoch 14. a 16. júna 1996 sa v meste uskutočnili 42. Slávnosti kultúry Rusínov a Ukrajincov Slovenska, na ktorých vystúpilo doposiaľ najviac - 1 300 účinkujúcich. Tisíce milovníkov folklóru tleskalo umeniu súborov z Ukrajiny, Bulharska, Poľska, Česka, Chorvátska a Rumunska, ale aj domácim spevákom a tanečníkom. V nedeľu 19. júna o 15:00 hodine hlavný program – Spevy našej zeme – prenášala aj Slovenská televízia.

Už druhýkrát počas júla a augusta MsKS zorganizovalo na spríjemnenie dovoleník a prázdnin kultúrny program pod názvom Kultúrne leto. Tohto roku počnúc 14. júlom a končiac 31. augustom sa na amfiteátri, námestí, pred kultúrnym domom vždy v nedeľu občanom predstavili: rockové skupiny ARD, RSC, SELF POLLUTION, ZIZGUUM zo Svidníka, rómsky súbor SUNORD, skupina historického šermu VIKOMT, country skupina TULÁCI, humorná skupina DRIŠĽAK, dychovka a Ander z Košíc.

Fotoagentúra DINO z Prešova vydala v septembri pre Mestský úrad obrazovú publikáciu Svidník, kniha obsahuje 65 farebných fotografií prešovského fotografa Dionýza Duglasa. Malorozmerný formát, anglické, nemecké, ruské a poľské resme s mapkou Svidníka rozširuje okruh jej potenciálnych používateľov. Kniha, ktorá vyšla v päťtisícovom náklade, sa za krátky čas dostala na africký kontinent, USA, do Latinskej Ameriky, Vatikánu a do niektorých krajín Európy. Dostali ju aj naše významné organizácie a knižnice a mnohé knižnice.

Organizátori z okresnej rady Zväzu Rusínov – Ukrajincov SR, Štátneho múzea ukr. – rus. kultúry, súkromnej firmy Cocuľa a Klubu Slov. turistov Beskýd vo Svidníku pripravili v posl. septembrovú sobotu už V. ročník “Chodníkmi Alexandra Pavloviča“. Toto podujatie popri zdraviu prospešného pohybu dáva možnosť pripomenúť si aj pamiatku jedného z najväčších buditeľov Rusínov – Ukrajincov z nášho podmakovického regiónu. Podujatie malo svoj začiatok pri hrobe A. Pavloviča na svidníckom cintoríne. Potom sa bezmála 80 účastníkov turistického pochodu presunulo do Šarišského Čierneho, kde je rodný dom básnika. Za pekného počasia všetci účastníci absolvovali 18-kilometrovú púť cez Krásnu horu, Makovicu a Čiernu horu do Svidníka. Každý účastník dostal diplom za účasť podľa vlastného výberu v ukrajinskom alebo slovenskom jazyku. Na záver pochodu všetci účastníci zaspievali zborovo túto pieseň:

„Ľubju tebe kraju,	Oj, ľubju ja tebe,	Ščasnyj, štotu žyvu,
tvoji verchoviny,	moja verchovina,	moja ty storono,
ľubju naši sela,	kdysko spivu, sliz, -	ľuba Makovico,
prekrasni doliny.	naša baťkivščino!	živ inam sdorovo!

Jak vas neľubiti?	Ja tut narodivsja,	Chrami ty nas boži,
Hory bystrych sičok,	z dida i pradida,	od hricha, napasti,
uboči zeleni,	tut mij koriň rodu	nedaj zahynuti,
vysokych jaličok	nezlomiť i bida	nedaj nam propasti!“

Cirkevný život

Počas päťdňového pobytu v Slovenskej republike v dňoch 17. – 21. mája navštívil jeho Svätosť patriarcha Moskovský a Celej Rusi Alexij II. aj naše mesto. Bolo to v sobotu 18. V. v popoludňajších hodinách a sprevádzali ho Arcibiskup pražský, metropolita českých krajín a Slovenska Dorotej, Arcibiskup prešovský a Slovenska Nikolaj, veľvyslanec Ruskej federácie na Slovensku Sergej Jastržebzký a veľvyslanec Slovenskej republiky v Rusku Roman Faldan.

Pred vstupom do pravoslávneho Chrámu sv. Trojice vo Svidníku ho privítal arcidekán a správca farnosti prot. Ján Sovič, primátor Karol Kalinák, jeho zástupca Michal Bartko a prednosta Okresného úradu vo Svidníku Ľubomír Lacko.

Alexij II. potom navštívil Pamätník sovietskej armády, kde odslúžil panychídu za padlých osloboditeľov. Na stretnutí s hlavou ruskej pravoslávnej cirkvi sa zúčastnilo vyše dvetisíc občanov.

V nedeľu 2. júna v dopoludňajších hodinách bol vo Svidníku za prítomnosti poslancov NR SR Jana Čarnogurského, Mikuláša Dzurindu, Ivana Šimka vysvätený nový rímskokatolícky kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho. Akt posviacky za účasti dva a pol tisíc veriacich vykonal a svätú omšu celebroidal správca košickej arcidiecezy arcibiskup Mons. Alojz Tkáč.

Telovýchova a šport

Futbal: Družstvo dospelých počas roka hralo v III. SNFL – skupina východ so striedavými výsledkami. Jarnú časť ročníka 1995/96 začal s umiestnením na nelichotivom 14. mieste. Mužstvo hralo pod vedením trénera Juraja Gajdoša, ktorého v máji vystriedal Jaroslav Paňko. Po jesennej časti roč. 1996/97 obsadilo družstvo 12. miesto. Družstvo starších dorastencov hralo v III. lige a po jesennej časti r. 1996/97 obsadilo 5. miesto. Družstva mladších dorastencov a st. žiakov hrali v II. lige a po jesennej časti ročníka 1996/97 obsadili 5. miesto a 12. miesto.

Družstvo žiakov hralo IV. ligu v skupine šarišsko-duklianskej a po jesennej časti obsadilo 8. miesto. Turnajovú súťaž v III. skupine absolvovali aj naši najmladší futbalisti 5. a 6. ročníka. Ich súpermi boli rovesníci z Bardejova, Stropkova, Kračúnoviec a Medzilaboriec.

Hokej: V sezóne 1995/96 hokejisti Strojára obsadili tri vekové kategórie: mladší a starší žiaci, mladší dorast. Súťaž absolvovali v II. Slovenskej hokejovej lige skupina východ, v ktorej hrali mladí hokejisti z Michaloviec, Levoče, Kežmarku, Gelnice, Bardejova, Sabinova, Humenného a Stropkova.

Volejbal: Po dvojročnej prestávke sa znovu začal hrať svidnícky mužský volejbal. Zásluhou niektorých nadšencov sa obnovila táto v našom meste populárna hra a jej hráči hrajú pod hlavičkou TJ Slávia Svidník v III. Slovenskej volejbalovej lige – skupina východ.

Nohejbal: Nohejbalisti Strojára účinkovali spolu s celkami z Trenčína, Hlohovca, Popradu, Púchova, Martina a Košíc v Slovenskej nohejbalovej lige.

Šach: Šachový klub Svidník – Stropkov hral v tomto roku III. ligu v skupine D1. Ich súpermi boli šachisti zo Sniny, Vranova, Michaloviec V. Kapušian a Humenného.

Kolky: Kolkársky klub Centrál Svidník v tomto roku postúpil do III. ligy. Svoje zápasy naďalej v kolkárni vo Vyšnom Orlíku.

Turistika: Klub turistov „Beskýd“ si úspešne počínal aj v tomto roku. V svojich radoch združuje 60 členov, ktorí sa zúčastnili 30 podujatí a celkove prešli 1 750 km. Klub sa stará o 262 km turistických chodníkov. Cykloturistický oddiel v dňoch 20. až 27. júla zorganizoval II. ročník memoriálu Petra Žáka. Na 1 100 kilometrovú púť sa vyznávači bicyklov vydali po trase SVIDNÍK – V. TATRY – ŽILINA – PIEŠŤANY – NITRA – ZVOLEN – DETVA – TORNAĽA – ROŽŇAVA – KOŠICE – ZEMPLÍNSKA ŠIRAVA – SVIDNÍK.

Basketbal: V regionálnej súťaži v tomto roku naše mesto reprezentovali muži a juniori Slávie Svidník.

V dňoch 17. až 25. augusta sa uskutočnil jubilejný, už 40. ročník známych medzinárodných cyklistických pretekov Okolo Slovenska. Jedna z etáp šarišsko-poddukelská mala v nedeľu 18. augusta v našom meste pri pošte rýchlostnú premiú, ktorú vyhral Ukrajinec Chalilov. Ako už mnohokrát v minulosti, prvá septembrová nedeľa v obciach na trati Dukla – Svidník a samostatnom sídle patrila aktérom Dukelského behu mieru. Pri prezentácii na štadióne sa na beh prihlásilo 54 pretekárov. Ako prvý do cieľa na futbalový štadión dobehol Jaroslav Jakubášek z oddielu JM Lavo Bardejov, keď 20 km vzdialenosť prebehol za 1 hod. a 58 sek.

Začiatkom roku 1996 sa uskutočnilo slávnostné prijatie najúspešnejších športovcov mesta za rok 1995 primátorom mesta p. Karolom Kalinák. Na základe rozhodnutia 5-člennej komisie sa nimi stali:

MUDr. Nikolaj Vergun, dlhoročný predseda Klubu slovenských turistov „Beskýd“, Juraj Lažo, aktívny pretekár šachového odd. miest SVIDNÍK a STROPKOV, Ing. Milan Demčák, aktívny hráč basketbalového klubu TJ Slávia a organizátor basketbalového športu v meste.

Najúspešnejším športovým kolektívom mesta SVIDNÍK sa stal kolektív futbalistov staršieho dorastu Mestského futbalového klubu DUKLA. Ocenenie prebrali tréner Jaroslav Matkobiš a kapitán mužstva Marek Varga.

Počasié a jeho osobitosti

V úvode roka bola naša oblasť v pôsobení vyššieho tlaku vzduchu. S výnimkou 5. a 6. 1. prevládalo oblačné počasié so snežením, keď v meste bolo 30 cm snehu. Nočné teploty sa pohybovali od -2°C do -4°C a cez deň okolo 0°C. Od 7.1. začal k nám prúdiť teplejší vzduch, ktorý spôsobil značné oteplenie cez deň až +4°C následkom čoho zmizla snehová prikrývka.

Od 23.1. však zmohutnela tlaková níž, čo prinieslo nie priaznivé počasie, keď cez deň klesla teplota na -18°C .

Celkovo veľmi chladná bola tohtoročná jar a z toho marec bol najchladnejší za posledných 50 rokov. Zima trvala pomerne dlho, keď cez deň boli teploty len málo cez 0°C a nočné -10°C i viac. Ešte aj 1. apríla padal sneh a napadlo ho viac ako 10 cm.

Po chladnom počasí začalo od 15. apríla mimoriadne teplo, keď v dňoch 21.-24. apríla denné teploty vystúpili až na 25°C a začalo obdobie sucha, následkom čoho sa vyskytli v meste a okolí časté požiare. Takto 21. apríla vyhorel v katastri mesta ovocinársky sad a oheň sa rozšíril do lesa nad letiskom. Vyhorelo aj 15 ha lesa na hore Jalinky. Veľký požiar bol aj nad obcou Hrabovčák, ktorý sa nebezpečne rozšíril k Čiernej hore smerom na Svidník. Za veľkého počtu požiarnikov a obyvateľov okolitých obcí sa požiar podarilo uhasiť v nočných hodinách 24. apríla.

O tohtoročnom extrémnom počasí svedčí i prudký lejak, ktorý vo večerných hodinách 7. mája spôsobil v meste i vo viacerých obciach svidníckeho obvodu lokálne povodne a zatopenie suterénnych priestorov. Živel na území mesta najviac vyčíňal na sídlisku s rodinnými domami nad nemocnicou, kde zaplavil pivnice, garáže, kôlne, skleníky, sady a záhrady. Najväčšmi boli postihnuté obydlia na ul. Ševčenkova, 1. mája a Mierová. Voda sa dostala do pivníc obytných domov na ul. 8. mája. Najväčšie materiálne škody hlásili z Potravinárskych strojární a Stredného odborného učilišťa strojárskeho. Škody len na mestských komunikáciách v meste boli vyčíslené na vyše 450 tis. korún.

Aj tohtoročná jeseň bola tepelne nad normál, keď napríklad 15.11 cez deň bolo 12°C . Prvý sneh napadol 28. novembra. Až do konca roka bolo celkom priaznivé počasie nevybočujúce z normálu.

Rôzne

K 30. júnu malo naše mesto 12 721 obyvateľov, z toho 6 480 žien. Na rozvoj populácie mala negatívny vplyv prebiehajúca ekonomická a sociálna transformácia, ktorá zapríčinila zníženie sobášnosti, pôrodnosti a zvýšila rozvodovosť a úmrtnosť. Výraznejšia bola v tomto roku intenzita sťahovania, čím sa z mesta odsťahovalo viac osôb ako prisťahovalo. Zmenená spoločenská klíma sa negatívne prejavila i v zmene životného štýlu.

Medzi najdôležitejšie faktory sa radia: nižšia osobná iniciatíva a individuálna zodpovednosť za vlastné zdravie, vysoká spotreba alkoholických nápojov, fajčenie a nezdravý spôsob stravovania. Odráža sa to na zvýšenom výskyte úmrtí na choroby obehovej sústavy. Tieto predstavujú 60% úmrtí zo všetkých, 25% úmrtí sú nádory.

Závažným spoločenským javom v pomere k ostatným regiónom Slovenska je vysoká nezamestnanosť. K 30.11.1996 bolo v meste evidovaných 801 uchádzačov o zamestnanie, čo činilo 13,6%.

Svidničanka Anna Hudáková oslávila dňa 28. apríla svoje 90-te narodeniny. Pri tomto pokročilom veku je jubilantka veľmi čulá a veselá. Žije v nájomnom byte sama bez pomoci a sama vykonáva všetky domáce práce.

Na gynekologicko-pôrodnické oddelenie NsP vo Svidníku, ako je už dobrým zvykom prišli zablahoželať aj v tomto roku primátor mesta Karol Kalinák a prednosta MsÚ JUDr. Vasil Štefanco matke Gabriele Migovej, ktorá porodila Svidničana v prvý januárový deň.

Primátor malému Jakubkovi odovzdal vkladnú knižku s tritisícikorunovým kontom, pekné hračky a pani Migovej kyticu kvetov. Zaujímavosťou je, že už pred 9 rokmi sa v tento novoročný deň narodil pani Gabriele prvý chlapec.

Tri roky samostatnosti SR si pripomenuli občania nášho mesta v okamihu striedania rokov. Už od 22. hodiny posledného dňa starého roka viedli kroky mnohých Svidničanov do centra mesta. Farebnými gírladnami svetiel vyzdobená Centrálna ulica a stredná časť Ulice sov. hrdinov i nádherné zimné počasie priam nabádali ľudí na prechádzku mestom. Na schodisku pred MsÚ už od 23. hodiny vyhrávala hudba a v záverečnej štvrt'hodine roka – spievali členky folklórneho súboru Makovica.

Tesne pred polnocou sa pred administratívnou budovou zhromaždilo vyše 2 000 ľudí, ktorým sa prihovoril primátor Karol Kalinák. Druhým rečníkom bol prednosta Okresného úradu vo Svidníku Ing. Ľubomír Lacko. V tejto chvíli sa obloha rozžiarila tisíckami hviezdíčiek veľkého ohňostroja.

Prednosta MsÚ:

primátor mesta:

kronikár: